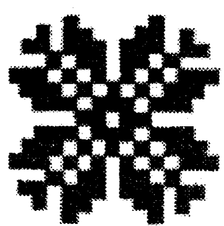
Мілагучнае, звонкае, сьпеўнае слова

ВЕРАС

gazeta@veras.net **Выданьне Віцебскай суполкі моладзі «ВЕРАС»** №1(11) сакавік 2001 г.

Праект БНР

У ЗША губэрнатарам штата Нью-Ёрк Джорджам Патакі 25 сакавіка абвешчана Днём незалежнасьці Беларусі. Традыцыйна ў гэты дзень прэзыдэнт Злучаных Штатаў віншуе беларускую дыяспару з нацыянальным сьвятам.

У чарговую гадавіну абвяшчэньня Беларускае Народнае Рэспублікі няма ахвоты разважаць, чаму БНР ня стала паўнавартаснай дзяржавай. На тое было безьліч прычынаў. З усіх гістарычных аспэктаў падзеі самым цікавым падаецца толькі адзін. У рэвалюцыйны час, калі ніхто не зважаў на фармальна-праватвыя тонкасьці любога пытаньня, нават такога сур'ёзнага, як стварэньне дзяржавы, абвяшчэньне БНР было аформлена максымальна карэктна. Гэта рабілі ворганы, створаныя Прэзыдыўмам Усебеларускага зьезду.

Легітымнасьць гэтага кроку была на некалькі парадкаў вышэй, чым бальшавіцкага праекту БССР, абвешчанага на VI партканфэрэнцыі Паўночна-Заходняга аддзяленьня РКП(б). Толькі ўявім гэтую сытуацыю ў сучасных умовах: ня проста нейкая партыя, а нават канфэрэнцыя яе рэгіянальнай філіі абвяшчае на пэўнай тэрыторыі дзяржаву. Усьведамляючы хісткія падставы свайго ўтварэньня, камуністы, на словах не вызнаючы сувэрэнітэт БНР, мусілі першым жа бэсэсэраўскім загадам адмяніць усе пастановы Рады БНР, а потым дабіваліся ў 20-ыя гады яе самароспуску.

Яшчэ больш істотнае пытаньне: чым 25 сакавіка ёсьць для нас. Падобна, што БНР ёсьць хутчэй сымбалем, ідэяй, канцэпцыяй, праектам нацыянальнае дзяржавы, не рэалізаваным да канца, не завершаным дагэтуль. Гэтую канцэптуальную каштоўнасьць праекту БНР мела на ўвазе Ларыса Геніюш, калі ўпарта адмаўлялася прымаць грамадзянства СССР (а разам зь ім усе савецкія сацыяльныя гарантыі), заяўляючы,

што лепей памрэ грамадзянкай БНР (якой яна, дарэчы, дэ юрэ не зьяўлялася, бо была да вайны польскай падданай).

Сёньня, як ні дзіўна, гадавіну БНР, дзяржавы сацыялістычнага кшталту, абвешчанай сацыялістамі, адзначаюць усе нацыянальныя сілы й партыі, у тым ліку правыя, бо для іх яна па-за межамі партыйна-ідэалягічнае палемікі. 25 сакавіка ёсьць сапраўды Днём волі. Такое найменьне пасуе да самой сутнасьці падзеі, што адбылася ў будынку на сучаснай плошчы Свабоды (як сымбалічна!) 83 гады таму. Гэта было вызваленьне, атрыманьне новых пэрспэктываў, шанец на стварэньне ўласнае нацыянальнае дзяржавы.

БНР, канешне, ня першая беларуская дзяржава. Раней яе былі пляменныя княствы й ВКЛ. Але ўсе гэтыя папярэднікі былі створаныя ў рамках сярэднявечнай парадыгмы: на фэадальным падмурку, наднацыянальнай прыкмеце, дзе карпаратыўная й саслоўная салідарнасьць пераважала над нацыянальнай сьвядомасьцю.

Ніводную сярэднявечную дзяржаву ў сьвеце нельга назваць нацыянальнай, і ніводная зь іх не ствралася па прынцыпе аб'яднаньня зямель, заселеных адной этнічнай групай. Канцэпцыя нацыянальнае дзяржавы зьяўляецца толькі ў XIX стагоддзі, са зьяўленьнем уласна нацыяў, з моманту, калі яны пачалі ўсьведамляць свае нацыянальныя інтарэсы.

Нават такі незавершаны праект, як БНР, немагчыма назваць непасьпяховым. Не было б Беларускае Народнае Рэспублікі — бальшавікі дакладна не пайшлі б на абвяшчэньне нават такога марыянэтачнага ўтварэньня, як БССР. А не было б БССР — не існавала б зараз і нашае паўліпавае незалежнасьці.

Пасьля распаду Савецкага Саюзу й утварэньня на ягоным месцы незалежных дзяржаваў, урад УНР самараспусьціўся й перадаў ураду сучаснай Украіны свае рэгаліі. Аналягічныя перамовы вяліся й з урадам БНР у часы Кебіча.

Але Кебічу перадаваць рэгаліі ніхто не зьбіраўся, бо сёньняшняя Рэспубліка Беларусь — гэта, канешне, не працяг праекту БНР, праекту нацыянальнае дзяржавы. Але патэнцыйна яна можа разьвіцца ў такі праект. І тады мэмарыяльная шыльда «была абвешчана незалежнасьць», якая ўжо каля дзесяці гадоў пыліцца ва ўправе БНФ, займе сваё месца на сьцяне камяніцы, што на плошчы Свабоды. А пакуль — са сьвятам вас, дарагія беларусы Амэрыкі!

АЛЯКСАНДАР КАВАЛЬСКІ, «Згода»

НУЛЬ-НУЛЬ

Сьвяточныя дні аказаліся насычаныя імпрэзамі. Передсьвяточная ліхаманка ў Менску пачалася з традыцыйнай выставы мастацкай суполкі «Пагоня». На ёй прадставілі творы 11 жывапісцаў ды графікаў. Экспазыцыя мае выразную назву — «У новае тысячагодзьдзе з новым прэзыдэнтам». Праграму «пагонеўцаў» працягвалі гісторыкі, якія падрыхтавалі круглы стол па пытаньнях барацьбы за незалежнасьць.

24 сакавіка ў Нямецкім адукацыйным цэнтры адбылася ўрачыстая цырымонія падпісаньня Акту незалежнасьці, прынятага летась на Ўсебеларускім зьездзе за незалежнасьць, сустаршынямі аргтамітэту зьезду — Радзімам Гарэцкім, Рыгорам Барадуліным, Генадзем Бураўкіным і Анатолем Грыцкевічам. У гэты ж дзень у сталічным касьцёле Сьвятых Сымона і Алены адбыліся ўрачыстасьці, прысьвечаныя выхаду 500-га нумару газэты «Наша Слова». А ўвечары ў клюбе «Акварыюм» — незалежніцкая музычная рок-імпрэза. У Полацку Сяргея Астраўца ганаравалі прэміяй «Гліняны Вялес». У Вільні, Празе, Варшаве, Нью-Ёрку, Беластоку, Рызе, Лёвдане, Брусэлі, Парыжы, Кліўлендзе і Маскве прайшлі сьвяточныя бяседы і набажэнствы.

Завершыў праграму сьвята вечаровы пэрформанс 25 сакавіка ў Чырвоным касьцёле

працяг на ст. 2

з выставамі жывапісу Генадзя Драздова і Алеся Пушкіна, выступленьнямі паэта Андрэя Хадановіча; сьпявачкі Тацяны Цыбульскай, бардаў Андрэя Мельнікава і Аляксея Галіча, музыкаў Алега Пузыні і Скіргайлы Палянэцкага ды фольк-групы «Гуды».

Апазыцыя ж правяла чарговыя шэсьці ў Менску.

Вызвольны Рух параскідаў улёткі па скрынках з заклікам прыйсьці апоўдні на плошчу Незалежнасьці. Адтуль калёна пазьнякоўцаў (пад тысячу чалавек) рушыла па праспэкце, але міліцыя не пусьціла іх.

Акцыя дэмакратычнай апазыцыі пачалася а 14-й на Юбілейнай плошчы. Там сабралася пад 5 тыс. чалавек. Паколькі ўся гара вакол плошчы была ачэпленая міліцыяй, дэманстранты пасунуліся па вул. Танка, а затым — па Дразда. Праспэкт Машэрава быў перагароджаны спэцназам, і міністар Навумаў заклікаў усіх рушыць у бок плошчы Бангалор. Але людзі вырашылі пасвойму: павярнулі да помніка гораду-героя, «бабы з трубой». На гэтай харошай гары і адбыўся хуткацечны мітынг. Вячаслаў Сіўчык паабяцаў на ім. што ніколі болей аггазыцыя не павядзе народу на Бангалор.

На разгон сходу — небясьпечнага сымболікай месца — за некалькі хвілінаў сьцягнулі некалькі тысячаў амонаўцаў, якія і атакавалі мітынгоўцаў. Тут пасьля кароткіх сутычак затрымалі дзясятак чалавек.

Акцыі праходзілі нуднавата, мэханічна, без імпэту, бяз кветак і упрыгажэньняў, нават скандавалі і сьпявалі мала. Лявон Вольскі прыйшоў на сьвята ў акулярах з тоўстымі шкельцамі, з прычэпленымі вусамі і плякацікам «Менш мульцікаў на БТ», а партыйцы — са звыклымі транспарантамі. Людзям карцела сьвята, а палітычныя лідэры гэтага не адчулі. Думаецца, не за адным сьвяточным сталом ім гэта згадалі.

Мікола, «Наша Ніва», фота Irex/ProMedia

Зубр дае «отпор»

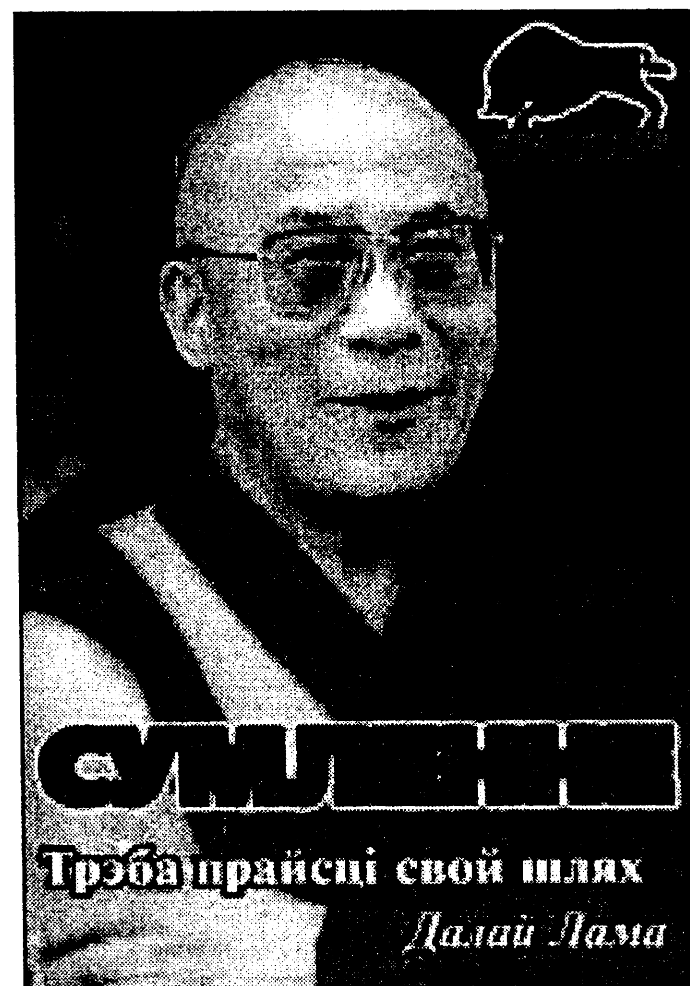

Апошнім часам у гарадох Беларусі на сьценах і платах паўсюдна зьявілася слова «Зубр». Нязграбныя літары, сьпешна выведзеныя чырвонай фарбай з балёнчыка, разьмешчаны па ўсіх раёнах і Віцебска таксама. Людзі, едучы на працу ў грамадзкім транспарце, гледзячы ў вокны, могуць пабачыць да дзесятка такіх міні-графіці, што, зразумела, выклікае натуральную цікаўнасьць — што ж гэта за «Зубр», чаго хоча і нашто паганіць вуліцы? А каб яшчэ проста вуліцы: можна неаднаразова сустрэць і спаганеныя камэрцыйныя кіёскі, пафарбаваць якія нанова будзе каштаваць уладальніку пад сорак тысячаў рублёў.

Доўга ніхто, нават актывісты дэмакратычнага руху, ня мог задаволіць цікаўнасьць да гэтай зьявы. Узьнікалі розныя чуткі — хтосьці казаў, што ЗУБР расшыфроўваецца як «За Украину, Белоруссию, Россию», хтосьці пераконваў, што гэта новая беларуская фашыстоўска-шавіністычная арганізацыя. Але ня так даўно чуткі былі разьбіты — у рэдакцыі менскіх газэтаў паступіла інфармацыя пра маючую адбыцца прэсавую канфэрэнцыю арганізацыі «Зубр», якая сапраўды была праведзена ў прызначаны час у прызначаным месцы — проста на вуліцы. Да шматлікіх журналістаў выйшаў звычайна апрануты малады чалавек, выцягнуў зялёную паперыну з тэкстам прэсавага рэлізу, зачытаў яго, не падымаючы вачэй угору, і, не адказваючы на пытаньні, хутка сышоў. Гэта быў першы выхад «Зубра» на сьвет. Далей пачалася больш канкрэтная справа — зубраняты перыядычна арганізоўваюць розныя кшталту акцыі ў падтрымку зьніклых у Беларусі апазіцыйных палітыкаў. Справа, канечне, карысная, але шляхі яе рэалізацыі трохі зьдзіўляюць. Ці гэта можна назваць нармальным, калі свае ўлёткі арганізацыя (што, дарэчы, ня мае дзяржаўнае рэгістрацыі) раскідвае ў тэатрах і опэрах падчас спэктакляў? Праўда, акрамя таго, ладзяцца яшчэ і звычайныя мітынгі, адзін зь якіх нават быў праведзены ў Віцебску, але так і ня быў заўважаны грамадзкасьцю. Акрамя таго зубраняты актыўна расклейваюць па вокнах агітацыйныя налепкі. Іхную працу па ўласнай раскрутцы давяршае наяўнасьць высокаякаснага інтэрнэт-сайта па адрасе www.zubr-belarus.com, кошт якога па ацэнцы спэцыялістаў ВСМ «Верас» складае ня меней за 200 даляраў.

Як «Верасу» стала вядома са сталічных крыніцаў, «Зубр» створаны па ўзоры югаслаўскага моладзевага «Отпора», з той толькі розьніцай, што апошні ёсьць сапраўды масавай і адданай справе арганізацыяй кшталту беларускага «Маладога фронту». Як кажуць самі зубраняты, іхная арганізацыя, хутчэй за ўсё, праіснуе толькі да сканчэньня прэзыдэнцкіх выбараў, пасьля чаго самараспусьціцца.

Яраслаў Манцэвіч, «Верас»

Зьмест прэсавага рэлізу грамадзкага аб'яднаньня, што называе сябе «Зубр»:

Уважаемые журналисты!

Вы присутствуете на первой пресс-конференции движения «ЗУБР». Это движение нового типа. Мы называем себя экологическое сопротивление «ЗУБР».

Злодеяния диктаторского режима всем вам хорошо известны — это похищения людей, давление на журналистов, уничтожение языка и культуры народа Беларуси, пытки и издевательства над заключенными. Миллионы людей доведены до нищеты.

Мы обращаем ваше внимание и на то, что диктатура Лукашенко совершает преступление против Природы. Подручные диктатора бесконтрольно уничтожают наше богатство — леса Беларуси. В Беловежской и Налибокской пущах, Березинском, Браславском и других заповедниках ведётся бесконтрольная вырубка деревьев. Цель — самым простым способом набить свои карманы.

Авторитарные правители всегда были врагами Природы. Они испытывают к лесу необъяснимую ненависть и страх. Диктаторы Латинской Америки вырубали тропические леса. Гитлеровские фашисты варварски сжигали зелёные массивы. Сталин согнал в ГУЛАГ на лесозаготовки миллионы людей. Лукашенко стремится уничтожить пущи Беларуси — естественные лёгкие Европы. Он хочет превратить страну в радиационную пустыню.

Под угрозу ставится существование исполина белорусской природы — ЗУБРА. ЗУБРЫ — не коровы. ЗУБРЫ не живут в неволе. Естественная среда обитания ЗУБРА — лес. Естественная среда обитания человека — свобода. Лукашенко уничтожает леса и душит свободу.

Лес помог партизанам спасти Беларусь от порабощения. Сегодня мы будем защищать и наши леса, и нашу свободу!

Мы отрицаем насилие. Наш путь — ненасильственное сопротивление диктатуре. Сотни ЗУБРОВ — патриотов Беларуси — начали эту работу. Против четверых наших товарищей власти возбудили уголовные дела. Причина — надписи «ЗУБР» на стенах домов в городах Беларуси. Но сопротивление режиму будет нарастать с каждым днем.

Разграблению природных богатств будет положен конец!

Диктатура развалится!

Будем вместе, и в этом году Беларусь станет свободной!

НАСТОЯЩИЙ ПОЛКОВНИК

Начавшийся в Ростове-на-Дону суд над полковником российской армии Юрием Будановым — первая попытка осудить за военные преступления, совершенные на территории Чечни, российского военнослужащего.

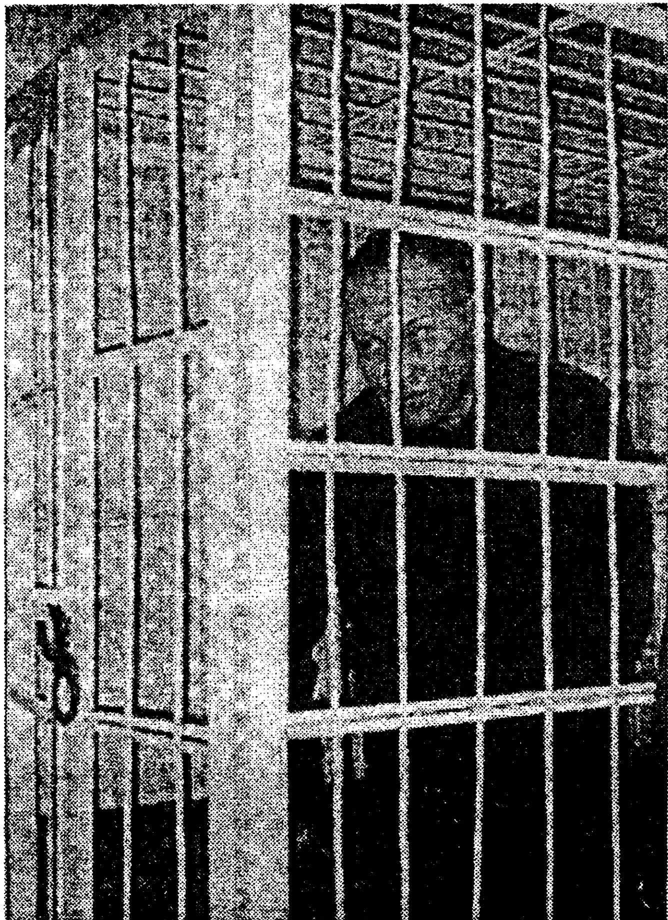
Глупо надеяться, что дело Буданова — единственный случай совершения преступлений российскими военными в отношении мирного населения Чечни. Однако именно Буданову предстоит ответить за всех. Он обвиняется по трем статьям УК РФ: 105 (убийство), 126 (похищение человека) и 286 (превышение служебных полномочий). В окончательном варианте обвинения отсутствует факт изнасилования, предъявленный на первом этапе следствия.

Изменился и тон публикаций по делу Буданова в российских СМИ. Больше не звучат заявления типа: «подонок, который позорит российского армию». На их место пришли — «патриот России, свято дорожащий своей воинской честью». Все это вызывает желание поближе познакомиться с данным делом.

160-й полк был расположен невдалеке от небольшого чеченского села Танги. Никаких крупных сражений в том районе не было. Однако скучать военнослужащим не приходилось. Буданов периодически устраивал налеты на близлежащие деревни, перетряхивая дома, вид которых говорил, что там можно поживиться. Благодаря усилиям полковника местные жители прозвали его полк «звериным».

15-16 марта 2000 года Буданов со своей свитой устроил выборочный обыск у некоторых жителей села. Если в момент обыска никого не было дома, Буданов не гнушался обычным мародерством. Так был разграблен дом начальника регионального (пророссийского) УБОП Захада Баталова. То же повторилось 25 марта. На этот раз о беспределе узнал глава пророссийской администрации Джамбулатов, дежуривший в то время на избирательном участке. Он с комендантским взводом направился в село, надеясь как-то успокоить взбесившегося полковника. Но глава администрации был прилюдно избит, российские солдаты из его охраны разоружены. «А вздумаете жаловаться, я вам здесь второе Комсомольское сделаю», — заявил собравшимся местным жителям Буданов.

Следующий раз Буданов появился в селе в ночь с 26 на 27 марта. Вместе с тремя военнослужащими срочной службы — рядовым Егоровым, сержантами Ли Еншоу и Григорьевым — он похитил 18-летнюю Хеду Кунгаеву. Около 3-х часов ночи Буданов задушил девушку и отдал приказ военнослужащим закопать тело. Что же происходило в течение этих часов, сейчас выясняет суд. По версии следствия, Буданов несколько часов допрашивал девушку, а затем хладнокровно ее задушил.

Буданов признает, что задушил Кунгаеву, но настаивает, что сделал это в состоянии аффекта. Повреждения, которые вначале были приняты за следы изнасилования, взял на себя один из срочников, закопавших тело. Его действия были квалифицированы как глумление над трупом, а сам он незамедлительно попал под амнистию.

Начальник медицинского отдела 124-й Центральной лаборатории медико-криминалистической идентификации МО РФ капитан Владимир Ляпенко, проводивший единственную экспертизу трупа Кунгаевой, не имеет никаких сомнений: травмы, возникшие в результате изнасилования или насильственных действий сексуального характера, однозначно характеризуются как прижизненные, и получены они были примерно за час до смерти».

Чувство омерзения вызывает поведение уличенного в преступлении Буданова. На одном из первых допросов он заявил, что не мог изнасиловать Кунгаеву, поскольку является импотентом. Позже он пытался симулировать психическое расстройство. Защита Буданова с самого начала раскручивала версию, что Хеда Кунгаева была снайпером. Через своего адвоката и Буданов заявил: «Я очень сожалею о том, что произошло. Я не собирался душить эту девушку. Но хочу подчеркнуть, что это бьша не просто девушка, а снайпер, враг, который лишил жизни не одного моего офицера».

Несмотря на все усилия, прилагаемые следователями, доказать хоть какую-то связь кого-либо из семьи Кунгаевых с боевиками не удалось. «Прежде чем рассуждать и винить мою дочь, сначала подумайте. Поставьте себя и своих детей на наше место, говорить неправду не захочется. Но не дай вам Бог испытать такое горе. Мы, родители и жители села, хотим одного; чтобы суд над этим зверем, иначе его не назовешь, был объективным, чтобы судили его по закону. Мы, все жители села, подтверждаем, что Хеда-ученица 10 класса, а не снайпер», — заявили в письме генпрокурору РФ родители Хеды Кунгаевой. Это письмо подписали все 488 жителей села Танги.

28 февраля 2001 года в Ростове-на-Дону процесс над Будановым начался со скандала. За полчаса до открытия заседания к зданию суда стали стягиваться пикетчики. В основном это были представители ростовских отделений РНЕ и НБП, а также вездесущие казаки. Плакаты гласили: Буданов-герой России», «Слава полковнику Буданову», «Зачистим Ичкерию по методу Берии».

Кстати, Буданов в свое время служил в нашей стране и демонстративно отказался присягнуть независимой Беларуси.

Фоном всего судебного заседания служили выкрики пикетчиков. Истеричные женщины чуть не избили человека, развернувшего плакат с надписью: «Буданов —насильник и убийца». Оскорблениям подверглись представители потерпевших. Адвокат семьи Кунгаевых, заслуженный юрист России Абдула Хамзаев, даже заявил ходатайство о переносе слушаний в чеченское село Танги или в Страсбург, поскольку в Ростове на суд оказывается давление. Однако судья данное ходатайство отклонил. Слушание дела несколько раз переносилось, а 5 марта случился инфаркт у матери Хеды Кунгаевой.

По делу Буданова тем временем продолжают высказываться различные высокопоставленные личности. Генерал Шаманов, бывший командир Буданова, а ныне губернатор Ульяновской области, вызванный в суд в качестве свидетеля, громогласно заявил: «Ответственно заявляю, что Буданов не виноват, и никому не удастся его обвинить. Говорю это не из ложного чувства корпоративной солидарности, а потому, что есть надежда на объективный суд. Полковник Буданов — это настоящий офицер, это командир, это достояние Россию. Командующий Северо-Кавказским военным округом Геннадий Трошев, недавно назвавший Шаманова предателем, теперь в унисон с ним заявляет: «О Буданове могу сказать как о настоящем боевом российском командире. Как офицер я против судебного процесса, потому что Буданов честно выполнял свой военных долг. Можно понять его психологическое состояние, когда снайпер убивает 12 твоих подчиненных. В девушке он узнал снайпера, на то, наверное, имелись основания».

За всем этим славословием в адрес Буданова многие, кажется, позабыли о судьбе несчастной чеченской девушки, волей случая оказавшейся на пути пьяного подонка.

АНДРЕЙ ОДЛЯНИЦКИЙ, «Згода»

Правовой ликбез: почему полномочия Лукашенко закончились ещё в 1999 году

Многие, вероятно, слышали мнение о том, что полномочия Александра Лукашенко на посту президента Республики Беларусь закончились ещё в 1999 году. Но ещё мало кто детально разобрался в этой сложной ситуации, потому мы решили помочь интересующимся и предста вляем вашему вниманию соответствующее объяснение активного общественного и политического деятеля, менчанина, нашего друга Антона Артёменко.

«Верас»

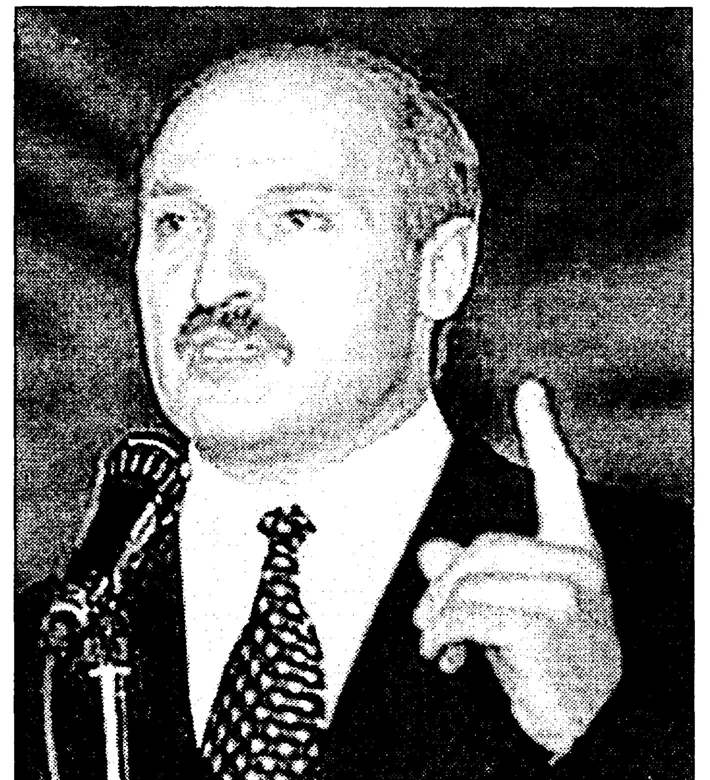
Известно, что по официальной версии, в 1996 году вступила в силу не новая конституция, а только изменения и дополнения в существовавшую. Она так и называется официально: «Конституция Республики Беларусь 1994 года с изменениями и дополнениями, принятыми на республиканском референдуме». То есть хотя мы в обыденной речи и говорим «Конституция 1996 года» и «Конституция 1994 года», но _юридически_ Конституция существует всего одна, 1994 года, в которую в ноябре 1996 года были, по версии Лукашенко, внесены изменения и дополнения (а по версии о ппозиции — не были внесены из-за фальсификаций). И день вступления в силу этой конституции — не 24.11.96 (в этот день она была не *принята, а изменена и дополнена*, если верить властям). День вступления в силу этой Конституции — 15.03.94, поэтому он а и называется Конституцией 1994 года. И День Конституции официально отмечается 15-го марта, Лукашенко не отменил этот государственный праздник, а просто объявил нерабочим днем, вроде 23-го февраля.

Точно так же было и с Конституцией 1977 года: изменения и дополнения вносились в нее много раз, но она все равно оставалась Конституцией 1977 года.

Теперь о сроке полномочий. Статья 144-я «измененной и дополненной» Конституции полностью звучит так: «Президент Республики Беларусь сохраняет свои полномочия. Срок его полномочий исчисляется со дня вступления в силу настоящей Конституции.» То есть — с 1 5.03.94. А срок этот, в соответствии со статьей 81 «измененной» Конституции — пять лет. То есть закончился он 16.03.99.

Разумеется, Лукашенко доложили, что он «лажанулся», сам себя перехитрил. И его «юристы» стали вилять: где надо, пишут, что в 1996 году вступила-таки в силу *новая* Конституция (чтобы пятилетний срок считать именно с ноября 1996-го), а где надо — что ни фига, всего лишь изменения в старую (это потому, что новую Конституцию принимать на референдуме нельзя, можно только в старую изменения и дополнения вносить).

Но их виляния бессмысленны: у кого есть память — тот помнит, что

референдум был не о новой Конституции, а о внесении изменений и дополнений.

В любом случае, вопрос об окончании власти Лукашенко решится не в спорах «94 или 96», а на выборах 2001 года.

Антон Артёменко

Спасіба за пялямені

«Наўгародзкі мясны двор» заваліў менскія гастраномы расейскімі пяльменямі ў ружовых пачках, усе надпісы на якіх дубляваліся па-беларуску. Адухоўленае такой павагай, Таварыства беларускай мовы (ТБМ) неадкладна даслала ў Ноўгарад ліст, у якім «падтрымала добры пачын вытворцаў» і выправіла недакладнасьці і памылкі. Апошніх, дарэчы, ніяк ня менш за 14.

Чаму ж гэткая мядзьведзяватая ветлівасьць выклікала такі імпэт? Калі абстрагавацца й не ўспрымаць нас як нас і Расею як Расею — ды што тут гэткага? Звычайная зьява — інфармацыя пра прадукт падаецца на мове краіны, дзе ён прадаецца. Так мае быць. Гэта адпавядае міжнароднай практыцы ды элемэнтарнай этыцы. І дзякаваць імпартэру за такую ласку — тое самае, што вітаць воплескамі прыезд сьмецьцявоза. Тым больш, што памылкі папросту жахлівыя: «пялямені» «энергетычна каштаўнасць» альбо «хаваць пры тэмпературы». Дый пяльмені беларускія нашмат смачнейшыя!

Так выглядае справа з пункту гледжаньня здаровае лёгікі, якая, аднак, не спрацоўвае, калі гаворка йдзе пра Расею, якой мы пагарджаем і баімося, як затурканы гома саветыкус — непрадказальнага суседа-уркагана, якому закон не пісаны — можа бутэльку паставіць, а можа і жонку згвалціць.

Гаворка йдзе не пра рэальную РФ, а пра Расею, якая існуе ў нашым уяўленьні, на якую так зручна сьпісваць нашую ўласную баязьлівасьць, нежаданьне даваць сабе рады і адсутнасьць самапавагі. Геніяльны ППРБ здолеў адчуць гэтую струнку народнай душы й сьвядома дазволіў сьпіхнуць на сябе адказнасьць за нашае ўнутранае бязладзьдзе й духоўную нішчымніцу. І панёс гэты цяжар на сьвет цэлы. Дазволіў нам адкласьці на далёкую гістарычную пэрспэктыву памкненьне «людзьмі звацца» (чаму перад прыбалтамі такая праблема ніколі не паўставала?) — і зьвязаную з гэтым адказнасьць.

Мы дагэтуль жывем ва ўяўнай краіне, дзе пануе права сілы, дзе можна забіць — і ўсе будуць маўчаць, дзе ніхто нікому нічога ня вінны. Прычым АМОН, «палатка», нават Лукашэнка — адыгрываюць тут другасную ролю. Нічога б яны не зрабілі, каб мы, у большасьці сваёй, ім не дазволілі, каб сваёй штодзённай няўпэўненасьцю, канфармізмам, які прымушае нас пераходзіць на расейскую ў мясным аддзеле гастраному (або, у выпадку скрайняга патрыятызму, «падшукваць нэўтральныя выразы»), не пацьвердзілі, што жадаем жыць менавіта пры такім палітычным ладзе. Гэткая няўпэўненасьць ва ўласнай вартасьці, запабеглівая ўсьмешачка на вуснах, адсутнасьць самапавагі выклікаюць абыякавае стаўленьне да справы, якую-робіш, — менавіта таму столькі халтуры ў нашай навуцы, культуры, палітыцы. Таму й ня маем вынікаў і мусім па-дзіцячаму радавацца пры кожным сутыкненьні з элемэнтарнай чалавечай ветлівасьцю, не здагадваючыся, што яна мусіць быць нормай жыцьця.

Сяргей Мікулевіч, «Наша Ніва»

Наш Домаш

Сямён Домаш пра палітыку і не толькі

Увосень бягучага года адбудуцца доўгачаканыя прэзідэнцкія выбары. Гэта будзе першы шанс пазбавіцца крызіса, зьмяніць уладу, таму да такой падзеі неабходна падыходзіць з усёй адказнасцю. Усведамляе гэта і апазіцыя, таму зараз ідуць перамовы паміж усімі апазіцыйнымі палітычнымі партыямі Беларусі, пачынаючы ад БНФ і скончваючы камуністычнай партыяй КПБ, аб вылучэнні адзінага кандыдата на пасаду прэзідэнта, як гэта было ў Югаславіі з Каштуніцам. Сярод разглядаемых асобаў ёсць Сямён Домаш, і зараз пра яго выказваюцца як пра найбольш перспектыўнага кандыдата. «Верас» вырашыў азнаёміць чытачоў са сп. Домашам, таму на працягу некалькіх нумароў мы будзем друкаваць адпаведныя матэрыялы, якія, мы перакананыя, выклікуць вялікую цікаўнасць.

Сямён Домаш нарадзіўся ў 1950 г. у Ляхавіцкім раёне Берасьцейскай вобласці. Мае тэхнічную і вышэйшую эканамічную адукацыю. Шмат гадоў прапрацаваў у сыстэме аўтатранспарту, быў дырэктарам Гарадзенскага аўтакамбіната №1. 1987-1990 — старшыня Лідзкага гарвыканкаму. 1990-1993 — старшыня Гарадзенскага гарвыканкаму. У 1993-1994 быў губэрнатарам Гарадзенскай вобласці. З 1994 узначаліў Гарадзенскі абласны Савет дэпутатаў і аблвыканкам. Дэпутат Вярхоўнага Савету 13-га склікання. Член Прэзыдыюма Вярхоўнага Савета з мая 1995 года. Займаўся пытаннямі мясцовых саветаў дэпутатаў, кантактамі зь беларускай дыяспарай, пытаннямі матэрыяльна-тэхнічнага забеспячэньня дзейнасьці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Падчас лістападаўскага рэфэрэндума 1996 года выступіў супраць А. Лукашэнкі, падпісаўшы імпічмэнт. Адзіны рэгіянальны лідар, які адкрыта перайшоў у апазіцыю да прэзідэнта. З 1999 узначальвае аб'яднанне «Рэгіянальная Беларусь» — структуру, якая аб'ядноўвае дэмакратычныя арганізацыі і аддзяленьні партыяў і рухаў у рэгіёнах краіны. Кіраўнік аб'яднання «Гарадзенская ініцыятыва». У Каардынацыйнай радзе дэмакратычных сілаў прадстаўляе Гарадзенскую вобласць. Кандыдат у майстры спорту па боксу. Жанаты, мае двох сыноў. Праваслаўны. Беспартыйны. За прыклады ў палітыцы ўважае Вітаўта Вялікага, Вацлава Гавэла і Рональда Рэйгана.

Рэдакцыя «Вераса»

— Як думаеце, Сямён Мікалаевіч, пусцяць Вас на беларускае тэлебачанне? Домаш засмяяўся. Я таксама. Недарэчна задаваць пытанне, адказ на якое відавочны. Вось гісторыя з сынам Чыгіра — які дзень Міхаіла Мікалаевіча з-за яе на БТ ганьбяць, а далі яму хоць слова сказаць у адказ? У тым і справа... Чаму Домаш на іншыя адносіны павінен разлічваць? Ён зараз з Чыгіром і Ганчарыкам у адной катэгорыі — паскудныя нягоднікі, якія адважыліся заявіць, што на прэзідэнцкіх выбарах маюць намер спрачацца з самім Аляксандрам Рыгоравічам. Ужо таму падлягаюць камандзе «Мочить в сортире!» Добра, няма чаго чакаць літасці ад прыроды. Проста у такой сітуацыі мы лічым сваім маральным абавязкам зрабіць тое, што па логіцы павінны зрабіць дзяржаўныя СМІ, якія ўтрымліваюцца на грошы падаткаплацельшчыкаў (і, такім чынам, абавязаныя быць аб'ектыўнымі): даць выказацца аднаму з патэнцыйных кандыдатаў на прэзідэнцкую пасаду. І вось уключаем дыктафон — а вы пра майго суразмоўцу мяркуйце самі.

— І усё-ткі Вас, Сямён Мікалаевіч, пакуль меней, чым іншых дзяўбуць. Як думаеце, чаму?

— Відаць, чарга не дайшла. Ці кампрамат яшчэ не накапалі. Яны ж адкрытай размовы баяцца, аддаюць перавагу правакацыі спадцішка. А не знойдуць нічога — прыдумаюць.

— Значыць, удараў чакаеце?

— Асабіста я па ўсіх пазіцыях чысты. Ну, была гісторыя з домам, з-за якой маё імя доўга бузавалі, але ж абвінаваціць у нейкіх учыненых мною парушэннях так і не здолелі. *(У бытнасць старшынём Гарадзенскага аблвыканкама Домаш са сваёй сям'ёю па патрабаванні органау КГБ і МУС, што ажыццяўлялі яго ахову, здаў гораду сваю раней прыватызаваную кватэру і перасяліўся ў дом. Калі Лукашэнка пазбаўляўся ад чыноўнікаў, на якіх не мог разлічваць асабіста, гэтая гісторыя Сямёну Мікалаевічу была пастаўленая ў віну. І хаця высветлілася, што да самога Домаша прэтэнзіяў быць не можа — шэпт застаўся: ці то ён шубу скраў, ці то ў яго скралі... — заўв. рэд.).* Не, шчыра кажучы, калі зноў гісторыю з домам вывалакуць, можна толькі радавацца — значыць, усё ў парадку: ні па мне, ні па маіх сваяках больш зачапіцца ні за што не здолелі. І давядзецца ім нешта з пальца высмоктваць. А я... Мне за сваё жыццё не сорамна.

«Мне за жыццё не сорамна...»

— Ну тады давайце за жыццё і пагаворым. Вы нарадзіліся ў 1950 годзе ў Берасцейскай вобласці, у Ляхавіцкім раёне...

—...у вёсцы Тумашы. Бацькі — шэраговыя калгаснікі, працаўнікі надзвычайныя... Бацька займаўся цяслярствам. Ён з фронту прыйшоў інвалідам, увесь зранены, без вока, але майстрам быў цудоўным. Грошай вялікіх у калгасе не плацілі, выручаў сад — бацькоўскімі намаганнямі кожны год збіралі выдатныя ураджаі. І потым бацька аж да Масквы дабіраўся, яблыкі прадаваў. Усё, што зарабляў, адкладалася на новы дом, бо наша хата зусім развальвалася. Вельмі доўга адкладвалася, па капейчыне. Нарэшце — я тады быў у шостым класе — пачалі будавацца. Гэта галоўны успамін дзяцінства — мы разам з бацькам будуем дом! Вельмі цяжкая, з салёным потам, але радасная праца. Я практычна ўсё навучыўся рабіць. Пазней куды б ні пераязджаў — ні сантэхнікаў, ні сталяроў-маляроў ні разу не клікаў. Любая хатняя справа — сваімі рукамі. І сыноў таму ж навучыў. Бацькоўскі дом дагэтуль адзін з лепшых у вёсцы. Бацька, на жаль, ужо год як памёр. Маці старэнькая, часта хварэе, жыве ў сястры ў Баранавічах, але ўлетку мы яе ў Тумашы прывозім. І, як веснічкі адчыняю, мне кожны раз падаецца, што на падворку зноў пахне свежай смалістай стружкай.

— А што было потым?

— Пасля школы я паступіў у Бабруйскі аўтатранспартны тэхнікум. Вучыўся на механіка па рамонту аўтамабіляў. Там жа навучыўся абараняць сябе, боксам заняўся. Бабруйск жа тады быў даволі хуліганскім горадам. Скончыў тэхнікум, паехаў па размеркаванні у Астравец, што у Гарадзенскай вобласці. Механікам аўтабазы N4. Увогуле працаваў там больш за восем гадоў. У Астраўцы і ажаніўся, жонка ў Доме культуры працавала. Дваццаць гадоў мне было.

— Рана...

— Што значыць — рана?.. Я ўжо ж не пацан быў! Зменны механік, сур'ёзны чалавек. Зрэшты, адчуванне юнацтва з-за сур'ёзнасці працы неяк знікла. Людзей не хапала, так што час ад часу перакідвалі то ў механікі кантрольна-прапускнога пункту, то выконваючым абавязкі загадчыка гаража, то забеспячэнца... Наша аўтабаза займалася яшчэ і аўтобусным абслугоўваннем раёна. 27 машынаў, з іх 23 (чатыры ў рэзерве) кожную раніцу кроў з носу павінны выйсці на лінію. Пры гэтым ва ўсім раёне толькі дзевяць (!) кіламетраў добраўпарадкаваных дарог. Увечары 19-20 машынаў ледзьве чыкільгаюць — зноў рысоры накрыліся. А ў цябе вячэрняя змена, і зразумела, што не ўправішся — зноў давядзецца сваіх мужыкоў-рамонтнікаў пакідаць на начную. А мужыкі не хочуць! Праца ў іх цяжкая, брудная, няўдзячная, хтосьці ў закутку ўжо свае 100 грамаў прыняў, нехта прыняць настроіўся. Ці проста ў чалавека жонка ў шпіталі ды дзеці

памёр ужо, а на добрых людзей забывацца нельга. Гэта быў дырэктар нашай аўтабазы. Калі спытаеце, хто для мяне ўзор кіраўніка, я два прозвішчы назаву: Еўтуховіча і Леаніда Герасімавіча Кляцкова, у 80-я гады — першага сакратара Гарадзенскага абкама КПБ. Вось гэта былі лідары! Разумныя, справядлівыя, дасведчаныя. Але з Кляцковым мяне пазней лёс звёў, а зараз — пра Івана Пятровіча Еўтуховіча. Ён прапанаваў мне выконваць абавязкі галоўнага інжынера аўтабазы. Прычым, я ганаруся не тым, што ў 21 год так імкліва «узляцеў», а тым, што менавіта Еўтуховіч мяне сярод іншых вылучыў. Пасада была ў астравецкім маштабе прыкметная, кіраўнічая. Меркавалася, каб займаў яе член партыі. Мне прапанавалі напісаць заяву... Гэты момант у нашай размове істотны. У мяне далей цэлы кавалак жыцця аказаўся звязаны з партыйнай работай, і тут усё павінна быць зразумела. Я не зачытваўся па начах працамі Леніна, не паўтараў кожныя пяць хвілінау «прывід блукае па Еўропе». Але ў тыя гады існавалі пэўныя правілы гульні, і нікому нават у галаву не прыходзіла іх парушыць! Не таму, што баяліся, а таму што проста не уяўлялі — а як жа іначай? Я пра партыйную кар'еру нават не думаў. Пра аўтобусы свае думаў, пра запчасткі, пра зімовае паліва, пра якінебудзь пад'ёмнік на трэцяй назіральнай яме думаў — а партыя... Гэта мімаходам, па прынцыпу «трэба — значыць, трэба». У 73-м годзе Еўтуховіча перавялі начальнікам аўтакалоны ў Ваўкавыск, а мяне праз некаторы час прызначылі на ягонае месца. У 24 гады я стаў дырэктарам аўтабазы. Тады падавалася, што ўсё ідзе сваім належным парадкам, а зараз думаю — мама родная! Я ж па гадах яшчэ маладзён быў. А ў мяне ўжо чатырыста чалавек у падначаленні, я дэпутат райсавета, сябра райкама... І усё ў гаспадарцы круцілася, усё працавала. Прычым начальнікам я сябе зусім не адчуваў. Які начальнік — мы ж вунь з тым слесарам Федзем яшчэ нядауна ноччу, у мароз, на карачках пад машынай поўзалі! Што я перад ім нос буду задзіраць? Ну вось... Дырэктарам Аўтабазы я прабыў два гады — і тут мне прапаноўваюць паступаць у Вышэйшую партыйную школу. Самі разумееце, ад такіх прапановаў не адмаўляліся. І я не адмовіўся.

малыя дома. Да таго ж, аўтабаза новая, кадраў не хапае, памяшканні непрыстасаваныя, механізацыі практычна ніякай, боксы і ямы — усё на жывую нітку. Прычым, табе — 19 гадоў (на той час). І кожны з дзядзяў-слесараў у любы момант гатовы выказаць, што ён думае і пра начную змену, і пра сваё жыццё, і пра цябе асабіста...

— А што Вы?

— Ну што — я? Заваёўваў аўтарытэт. Уласным прыкладам. Бярэш ключы і лезеш пад аўтобус. З кімсьці даводзілася і інакш...

— Гэта як?

— Вельмі проста... Мужчынская размова. Увогуле, на месца ставіў... Але гэта крайняя мера. Механік у рабочых сапраўднай павагі можа дамагчыся толькі адным шляхам: за чужыя спіны не хавацца, гарбаціцца нароўні з усімі, пры гэтым ведаць крыху болей за астатніх. Я так і працаваў. Нават зараз у любой айчыннай машыне магу па гуку рухавіка вызначыць характар няспраўнасці. Ды і ў іншамарках таксама. Вельмі многаму навучыўся ў тых жа слесараў. Быў у нас такі Мечыслаў Ждановіч, высокакласны матарыст-самавучка — дагэтуль яго узгадваю. Наогул, у хуткім часе стала ў мяне нармальная, дысцыплінаваная змена. Людзі не пілі, працавалі зладжана. І ўся аўтабаза ведала: у Домаша машыны выйдуць на лінію своечасова, рамонт будзе якасны. Потым пачаўся больш сур'ёзны перыяд у працы і ў жыцці. Тут хачу назваць яшчэ адно імя: Іван Пятровіч Еўтуховіч. Вы яго абавязкова ўзгадайце, таму што Іван Пятровіч

«Дурняў на партработу не бралі...»

— Ёсць два меркаванні наконт партыйнага апарату той пары. Першае — гэта было лішняе звяно ў сістэме кіравання, прычым звяно з неапраўдана вялікімі паўнамоцтвамі і не самае кваліфікаванае; урэшце, дзякуючы яму СССР прыйшоў да крызісу. І другое — партработнікі райкамаўскага ўзроўня, людзі з галіновых аддзелаў (прапагандысты ды ідэолагі не ў лік) былі проста нармальнымі менеджэрамі-кіраўнікамі, якія на сваім участку

забяспечвалі работу дзяржаўнага механізму, але толькі пры гэтым ім належала яшчэ гаварыць рытуальныя словы пра перамогу камунізму... На Ваш погляд — які пункт гледжання больш слушны?

— Давайце так... Дурняў на партработу не бралі. Я іх, прынамсі, там не сустракаў. Былі розныя людзі — прыстойныя ці падлюгі, кар'ерысты ці рабацягі, — але дурняў не было. Калі хочаце, гэта была самаабарона сістэмы — не уключаць у свае шэрагі тых, хто можа яе скампраметаваць дурасцю. Каго бралі, напрыклад, у партшколу? (Мяркую па сваіх сакурсніках). Перспектыўных... Людзей, якія выяўлялі лідарскія якасці... Патэнцыйных кіраўнікоў... Натуральна, мелася перадумовай абсалютная лаяльнасць у дачыненні да ўлады і ідэальна чыстая анкета. Падрыхтоўку партшкола давала добрую. Адукацыя лічылася вышэйшай палітычнай, але на самой справе... Я потым яшчэ заканчваў завочна наргас — дык вось узровень некаторых лекцыяў па эканоміцы і кіраванні ў партшколе быў нават вышэйшы, чым у ВНУ. Я лічу, што КПСС загубілі дзве рэчы: празмерная цэнтралізацыя ды канцэнтрацыя улады і ваяўнічы атэізм. Цэнтралізацыя ўлады прывяла да таго, што сістэма стала абсалютна нягнуткай. Партыя дыктавала усё і ўся. Пакідала за сабою канчатковае рашэнне па любому пытанню. Задачы ставіліся недзе наверсе, у ЦК, і падлягалі няўхільнаму выкананню — нават, калі яны былі няправільнымі. Кантраляваў выкананне ўсё той жа партыйны апарат. Але хто загадвае, хто прымушае працаваць, той і адказвае — так? У выніку людское нездавальненне супраць партыі ж і скіроўвалася. Пры гэтым партыйная вярхушка ўсё больш адрывалася ад рэальнага жыцця, ператваралася ў нейкіх жыхароў неба, замкнёную касту, якая жыла ў лепшых дамах, адпачывала на асобных летніках... Плюс каласальная ідэалагічная эрозія. У ранейшыя ідэалы ужо ніхто не верыў, камуністычныя святыя ператвараліся ў персанажаў анекдотаў. Тут бы вярнуцца да тых вечных каштоўнасцяў, якія прапануе рэлігія, — усё роуна за тысячы гадоў чалавецтва нічога лепшага не вынайшла. Аднак увесь прагандысцка-ідэалагічны апарат з тупой упартасцю працягваў абслугоўваць непрацуючыя міфы. Ці трэба здзіўляцца, што наспеў крызіс?

— Калі Вы асабіста ўсё гэта пачалі разумець?

— Я нармальны чалавек, і да сваіх сённяшніх думак ішоў вельмі доўга. Іншая справа, што ўсведамленне нейкіх рэчаў пачалося ў той жа партшколе. Там было некалькі выкладчыкаў, якія... Не, лекцыі яны чыталі тыя, што належала. Але ў перапынках, у прыватных гутарках, выказваліся досыць вольна. Некалькі мімаходам кінутых словаў вымушалі задумацца. А што датычыць атэізму... У мяне бацька і маці — цудоуныя людзі, пры гэтым глыбока веруючыя. І я заўсёды разумеў, што іх мараль грунтуецца на рэлігіі. «Бог дазваляе...», «Бог забараняе...», «не рабі людзям зла», «абыходзься з людзьмі так, як хочаш, каб абыходзіліся з табой»... А нам казалі, што гэта прыкмета адсталасці, перажытак...

— Але ж Вы самі на партыйную работу пайшлі.

— Пайшоў. Пад пісталетам ніхто не гнаў, але быў загад, і я яму падпарадкаваўся. Тады я ўжо жыў у Гродне, камандаваў там аўтакамбінатам N1 — між іншым, адным з буйнейшых у рэспубліцы. Справы ішлі досыць няблага. І вось, у 1982 годзе мяне нечакана выклікаюць у гарком і кажуць: маўляў, прынята рашэнне... Вы добры кіраунік... Зноў жа партшкола за плячыма... Увогуле з такога-та чысла мы Вас зацвярджаем у сябе ў якасці загадчыка прамыслова-транспартнага аддзела гаркама партыі. Я — пык-мык, а мне: так трэба. На самой справе, мая партыйная служба была не столькі партыйная, колькі проста гаспадарчая. І калі з загадчыка аддзела гаркама мяне выбралі другім сакратаром Кастрычніцкага райкама у Гродне, то курыраваў тую ж прамысловасць, транспарт, сферу абслугоўвання... Вельмі спатрэбілася, калі ўзначаліў гарвыканкам у Лідзе: праблемы гарадской гаспадаркі ўжо былі добра знаёмыя.

Ці памятаюць Домаша ў Лідзе?

— Пару тыдняў таму «Рэзананс» паказаў сюжэт з Ліды: чапляліся да гараджанаў з пытаннем «ці памятаюць яны Домаша?». Тыя адказвалі адмоўна. Пачуўся яхідны каментар: нішто сабе мэр, які нічым

гараджанам не запомніўся. Значыць, нічога для горада не зрабіў!

— Мне з Ліды потым дзесяткі абураных людзей тэлефанавалі: як яны могуць! Сюжэт «Рэзананса» — подлы прыём. Подлы, таму што я ў Лідзе працаваў з 1987 па 1990 год. Адзінаццаць гадоў таму! Вы памятаеце, хто 11 гадоў таму быў менскім мэрам? А калі спытаць у зусім маладога чалавека? Цяпер пра тое, што Домаш для горада зрабіў. Я заняў пасаду, калі ў горадзе назапасіўся цэлы шэраг праблемаў. Вады, напрыклад, не хапала катастрафічна. Памятаю, свой першы у Лідзе Новы год не мог па-людску сустрэць: тэлефон разрываўся. У святочны дзень разбор вады рэзка падвышаецца, пачаліся перабоі. А каму узлаваны гараджанін тэлефануе, калі у самы адказны момант краны высахлі? Канечне, мэру на кватэру — тэлефон жа свой я не ўтойваў. Затое наступны овы год ужо прайшоў спакойна: праблема была вырашаная. Па сваіх каналах я дамовіўся з «Прамбурводам», прабіў у Саўміне мэтавае фінансаванне (што, між іншым, было зусім няпроста), заклалі новыя свідравіны, узвялі ачышчальныя збудаванні — наогул, вырашылі пытанне раз і назаусёды. Далей — цеплазабеспячэнне. Частка горада зімою мерзла. Неяк цэлая абураная дэлегацыя ўвалілася, пагражала дзяцей да мяне дахаты прывесці грэцца. Прычым, само пытанне было вырашаемым, варта было толькі перакласці цеплатрасу, замяніць трубы на большы дыяметр. Але для гэтага патрабавалася надоўга перакрыць цэнтральную вуліцу, галоўную транспартную артэрыю. Гэта значыць, стварыць масу новых праблемаў. Ніхто не адважваўся. Я рызыкнуў. Некалькі месяцаў, сціснуўшы зубы, прымаў на сябе людскі гнеў — ужо за перакапаны горад. Затое узімку ў дамы пайшло цяпло. Ды што там! Узноўленае будаўніцтва новага Палаца культуры, помнік Міцкевічу, пастаўлены па просьбе польскай абшчыны (мяне за яго абвінавацілі ў патуранні нацыяналістам), елка з ілюмінацыяй у гарадскім парку, пад якой палова Ліды дагэтуль гуляе на Новы год... Пры гэтым жыллёвае будаўніцтва ішло без перабояў, транспарт функцыянаваў, завоз у магазіны забяспечваўся, — словам, гарадская гаспадарка працавала нармальна.

Расея, якую мы не губляем

— Вы былі выдатна ўпісаныя ў тагачасную сістэму. Мабыць, крушэнне Савецкага Саюзу стала для Вас трагедыяй?

— Тут не трагедыя, тут іншае... Адчуванне, што адыходзіць нешта звыклае, без чаго спярша давядзецца вельмі цяжка, але зрабіць нічога не можаш, натуральная хада падзеяў, інакш нельга... Не паверыце, але гаспадарнікі, накшталт мяне, хісткасць той сістэмы разумелі лепей за іншых. Ну не можа ўстаяць дзяржаўная канструкцыя, дзе немагчыма нават цэглу пакласці без дазволу з Масквы! Аднак адганялі ўтрапёныя думкі, працавалі, як маглі... Але прыйшоў Гарбачоў, перабудова... Усё імпэтна пасыпалася. Ці мог быць разлом не такім адчувальным? Напэўна, мог — калі б крамлёўскае кіраўніцтва прапанавала іншую схему дзяржаўнага кіравання. Вось ЗША — вялізная краіна. Пры гэтым стройная юрыдычная схема: федэральныя законы, законы штата, у кожнага свае, прынятыя з улікам мясцовых умоваў, мясцовае самакіраванне... І ніхто не хоча адасабляцца! Не выключана, што і ў нас усё пайшло б інакш, калі б у патрэбны момант рэспублікам далі крыху болей волі. Гэты варыянт, я ведаю, калісьці прапаноўваў Маскве Бразаўскас: некалькі галоўных кірункаў — такія, як абарона, знешняя палітыка, энергетыка, экалогія, транспарт, космас — у падначаленні саюзнага кіраўніцтва, а астатняе аддаць на месцы. Не прынялі. У выніку адасобіліся Літва, Грузія, потым астатняя Прыбалтыка. І пакацілася... Хаця, канечне, заднім розумам усе моцныя. Тады супалі пікі некалькіх крызісаў: ідэалагічнага, палітычнага, эканамічнага... Узгадайце павальны дэфіцыт у магазінах, прыгадайце момант, калі ў Саюзе элементарна грошай не хапала, і кожная рэспубліка пачала друкаваць свае «разліковыя білеты». Не з распаду ж СССР пачаўся эканамічны крызіс, а наадварот — падзел вялікай дзяржавы быў спробай «разруліць» сітуацыю, знайсці нейкае рашэнне.

— І, тым не менш, Вы зараз змагаецеся за інтэграцыю з Расеяй...

— Так. За усямерную і максімальную эканамічную інтэграцыю з Расеяй. Не трэба думаць, што апрача Лукашэнкі, ніхто не бачыць, дзе нашыя галоўныя дзелавыя партнёры, дзе нашыя самыя перспектыўныя рынкі. Але я катэгарычна супраць адзінай дзяржавы. Гэта танны палітычны жэст, які закладае міну і пад Беларусь, і пад Расею. Так, народы-браты. Але, паслухайце, колькі можна братам жыць у адным пакоі? Яны выраслі, пасталелі, у кожнага свая сям'я, дзеці... Тут ужо сумеснае пражыванне аднойчы можа узарвацца такім скандалам — навекі пасварацца! Іншая справа, калі ў кожнага свой дом, і абодва адзін аднаму дапамагаюць. Расейска-беларускія адносіны павінны будавацца на прынцыпах традыцыйнага добрасуседства, узаемапавагі ды здаровага сэнсу. Напрыклад, дзве суверэнныя краіны распрацоўваюць агульную праграму вырашэння экалагічных праблемаў. Ці разам вырашаюць задачу сацыяльнага забеспячэння пенсіянераў — усё-такі, гэта людзі, якія змагаліся з фашызмам, аднаўлялі народную гаспадарку, і не іх віна, што зараз яны жывуць у розных краінах. Пра эканамічнае супрацоўніцтва і казаць няма чаго... Але ўсё гэта — без страты нашай незалежнасці!

Пра наша жыццё

— Што Вы лічыце галоўнай праблемай сённяшніх беларусаў?

— Прыцярпеласць. Людзі гавораць — ай, жывем жа, навошта нешта змяняць! Круцімся неяк, падпрацоўваем — усё нармальна. Але давайце паглядзім:

смяротнасць у Беларусі перасягае нараджальнасць. Гэта нармальна? Усе заробкі-прыробкі ідуць на ежу, на унітаз. Многія ўжо забыліся, што такое тэатр, кіно, водпуск з выездам на адпачынак. Гэта нармальна? Сельская гаспадарка ляжыць, трохі больш сонца ці дажджу летам — і у нас пад пагрозай харчовая бяспека. Гэта нармальна? Заводы працуюць на склады, сабекошт прадукцыі зашкальвае, мы ужо амаль нічога не можам прапанаваць заходняму рынку. Гэта нармальна? Але ж Лукашэнка ва уладзе ўжо сёмы год! Хоць адна наша праблема за гэтыя гады вырашылася? Дык, можа, курс узяты няправільны? І калі нічога не змяняць — яшчэ глыбей у багне загразнем.

— Як лічыце — людзі ўлады гэта разумеюць? А калі разумеюць — чаму нічога не прадпрымаюць?

— Канечне, разумеюць. Але... Лукашэнка ж адраджае ў краіне тую самую савецкую сістэму, па якой многія, не умеючы ці не жадаючы аналізаваць, настальгуюць. А сістэма — я ўжо казаў пра гэта — урэшце сама сябе знішчыла. Але сістэма гэтая, як у крывым люстэрку, скажоная і даведзеная да крайнасці. Тады усё замыкалася на ЦК, зараз — на самім Лукашэнку. Пры гэтым, ён гатовы заплюшчыць вочы на тое, што які-небудзь вертыкальшчык пацыху крадзе. Няхай сабе, абы быў лаяльны! Так ствараецца вузкі пласт багатых людзей: улада, бізнесмены, якія ў яе пад дахам, абслуга... Прывілеяванае саслоўе, як некалі партапарат. Але, крый Божа, нават самаму чэснаму чыноўніку хоць неяк абурыцца сітуацыяй у краіне! (А ўжо выявіць сімпатыі да апазіцыі — гэта наогул падпісаць сабе вырак). Любы гаспадарнік сёння аблытаны інструкцыямі, дэкрэтамі, забаронамі значна болей, чым у савецкія часіны. Завесці на яго ў выпадку чаго крымінальную справу — хвілiннае пытанне. Нармальных людзей з кіраўнікоў гэта страшна раздражняе. Крадуць жа не ўсе! А адчуваць сябе на вечным кручку — прыемнага мала.

— Можна нешта зрабіць?

— Можна. І не трэба нічога рубіць навюдмаш, дзяліць, адбіраць — гэта толькі створыць лішняе напружанне ў грамадстве. А вось пачаць аслабляць аброць, даваць не толькі «сваім», але і ўсім астатнім новыя, легальныя і чэсныя мажлівасці зарабляць — цалкам рэальна. І пакінуць, нарэшце, палохаць людзей Захадам! Трэба пакінуць шукаць ворагаў як у сябе ў краіне, так і за яе межамі.

— Утым жа «Рэзанансе» прагучала, што Домаш на выбары ідзе ад БНФ...

— Аднак я ў газетах чытаў, што ад БНФ будзе вылучацца Пазьняк. А зрэшты, колькі можна тлумачыць: Домаш — не з БНФ. Домаш ідзе на выбары як незалежны кандыдат, якога вылучае аб'яднанне «Рэгіянальная Беларусь», зусім іншая структура. Іншая справа, калі да мяне прыходзяць людзі з Фронту ці з іншых партыяў і кажуць: «Сямён Мікалаевіч, мы гатовыя Вас падтрымаць!» — я іх што, гнаць павінен?

— Як думаеце, Вашыя тэлефоны праслухоўваюць?

— Не сумняваюся. І не толькі тэлефоны. Але мне баяцца няма чаго, я законаў не парушаю...

Мы знарок не закраналі ў размове праграму, з якой Сямён Домаш хоча пайсці на выбары. Навошта наперад забягаць? Прэзідэнцкая кампанія яшчэ не распачатая ды і ці будзе яна? Проста дадамо яшчэ нейкія дэталі, што засталіся за рамкамі гэтага інтэрв'ю. Домаш ганарыцца тым, што ўжо шмат гадоў трымае сталую вагу — 86 кілаграмаў: «Мужчыну жывот распускаць не пасуе». Быць у форме дапамагае рэгулярная атлетычная гімнастыка з абцяжарваннямі. Не курыць. Часта чытае Біблію. З фільмаў, якія апошнім часам бачыў, вельмі спадабаўся «Гладыятар». А увогуле, любіць старыя савецкія камедыі з Віцыным, Нікуліным і Маргуновым.

Гутарку веў Сяргей Манастырскі, газета «Рабочы»

Нізка навінаў

АПАЗЫЦЫЙНЫ ДЗЕНЬ КАНСТЫТУЦЫІ Ў ВІЦЕБСКУ

Увечары 15 сакавіка ў цэнтры Віцебска адбылася несанкцыянаваная акцыя аб'яднаных дэмакратычных сілаў. Яна праводзілася з нагоды Дня Канстытуцыі Беларусі. Апазыцыйнае мерапрыемства складалася з дзьвюх частак. Напачатку да Летняга амфітэатра а 17 гадзіне прыбылі прадстаўнікі Кансультатыўнай рады моладзевых арганізацый Віцебска. Яны разгарнулі невялікі пікет. Тры ягоныя ўдзельнікі трымалі плякаты-абвесткі з запытам пра месца знаходжаньня Юрыя Захаранкі, Віктара Ганчара і Анатоля Красоўскага. Рэшта дэмакратаў раздавала ўлёткі на тую ж тэматыку. Зь ейнага тэксту шматлікія мінакі даведаліся, што ў траўні 1999 году зьнік былы міністар ўнутраных справаў Юры Захаранка. Такі ж лёс празь некалькі месяцаў напаткаў намесьніка старшыні Вярхоўнага Савета XIII скліканьня Віктара Ганчара і вядомага прадпрымальніка Анатоля Красоўскага.

Дзесьці праз 30 хвілін апазыцыйны пікет быў згорнуты, бо побач пачалася перадвыбарная акцыя кандыдата ў дэпутаты Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу, старшыні Віцебскай гарадзкой арганізацыі Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Народная грамада) Аляксея Гаўруцікава. Агітацыйнае мерапрыемства доўжылася яшчэ ня менш за гадзіну. Адначасова апазыцыянэры распаўсюджвалі самыя разнастайныя друкаваныя матэрыялы, у тым ліку віншаваньне віцебскай Каардынацыйнай рады дэмакратычных сіл зь Днём Канстытуцыі. На працягу ўсёй акцыі было раздадзена звыш тысячы публікацый.

Праваахоўнікі ніяк ня ўмешваліся ў ход недазволенага мерапрыемства. Паблізу нават ня быў выстаўлены традыцыйны ў такіх выпадках міліцэйскі пост.

НОВАЯ ІНІЦЫЯТЫВА ВСМ «ВЕРАС»

У сярэдзіне сакавіка сябры Віцебскай суполкі моладзі «Верас» правялі арганізацыйнае паседжаньне дыскусійнага клюба. Яны вырашылі, што клюбаўскія дэбаты будуць ладзіцца раз на два тыдні з удзелам ня толькі сяброў «Вераса», але і іншых моладзевых грамадзкіх арганізацыяў. Падчас дыскусій плянуецца абмяркоўваць найважнейшыя праблемы, якія хвалююць сучасную беларускую моладзь. Кіраўніком клюба «Верас» абраны Сяржук Шэлегаў (wb@tut.by).

Інфармацыйнае агенцтва «Верас»

ЗЬБІЦЬЦЁ СТАРШЫНІ БАРАНАВІЦКАЙ АРГАНІЗАЦЫІ БНФ

Баранавіцкай міліцыяй узбуджаная крымінальная справа па факце зьбіцьця 21 сакавіка старшыні гарадзкой арганізацыі БНФ «Адраджэньне» Алеся Пікулы. Недалёка ад аўтобуснага прыпынку на яго накінуліся трое невядомых мужчын, апранутых у скураныя курткі. Яны паваліліі яго на зямлю і сталі зьбіваць. Злачынцы забралі торбу, у якой, апрача ключоў і грошай, знаходзіліся запісная кніжка, пашпарт і іншыя дакументы. Алесь Пікула мяркуе, што напад быў зьдзейсьнены з мэтай фізычнай расправы, бо калі яму на нейкі момант удалося вырвацца ад злачынцаў, яны не задаволіліся кінутай сумкай, а дагналі і працягвалі зноў зьбіваць. За апошнія два гады яго ўжо неаднаразова зьбівалі: двойчы -супрацоўнікі міліцыі і адзін раз — члены РНЕ.

МІЖНАРОДНЫ ТУРНІР ПА ДАМІНО «ЗАБІ КАЗЛА»

22 сакавіка прадстаўнікі маладзёвых апазыцыйных арганізацыяў Беларусі правялі ў Менску міжнародны турнір па даміно «Забі казла». Спаборніцтвы адбыліся з нагоды 10-й гадавіны стварэньня Нацыянальнага алімпійскага камітэту (НАК), а таксама ў гонар прэзыдэнта НАК. Удзел у турніры прынялі прадстаўнікі Беларусі, Чэхіі, Францыі й Літвы. Агульная колькасьць удзельнікаў склала 16 чалавек (4 каманды). Пераможцам турніру, які атрымаў ганаровага казла першай ступені, а

таксама ліцэнзію, што дае права завaліць самага галоўнага казла, стаў беларус сп.Клімаў. Усе астатнія ўдзельнікі атрымалі суцяшальныя прызы — козлікаў-сьвістулек, якімі адразу й скарысталіся. Таксама ў гэты дзень адбыліся аналягічныя турніры у Кобрыні й Барысаве.

У АБЛАСНЫЯ ГАРАДЫ — НА САМАЛЁЦЕ

Дзяржкамітэт па авіяцыі пляную ў сярэдзіне красавіка аднавіць палёты зь Менску ў абласныя гарады. Першым будзе рэйс Гомель — Менск-1 -Гародня. Пасьля кампанія «Белавія» зьвяжа паветранымі лініямі сталіцу з Магілёвам і Віцебскам. Плянуецца, што кошт білета будзе некалькі большы за аўтобусны, але ў 6-7 разоў ніжэйшы за сабекошт.

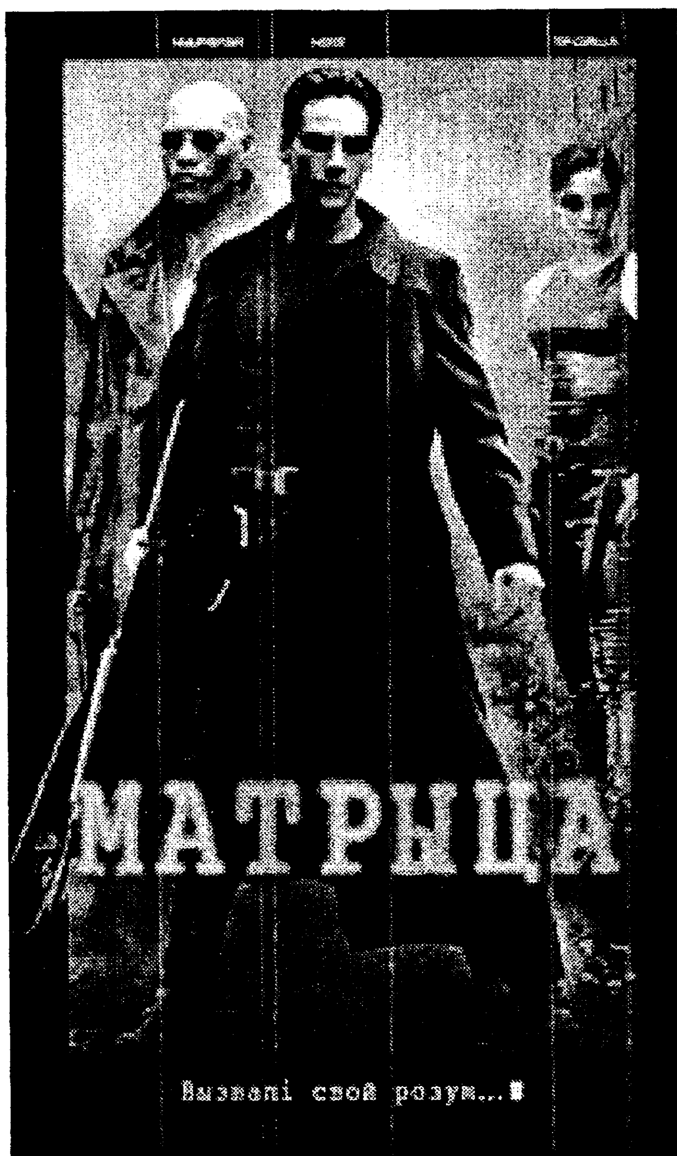
ПАДАРУНАК ДА СЬВЯТА ДЛЯ ГАЛІНЫ РАДЗІВОНАЎНЫ

Маладзёвая Кааліцыя «Пераменаў!», у якую уваходзяць арганізацыі «Малады Фронт», «Моладзь АГП», «Маладая Грамада», «Беларускае Аб'яднаньне Маладых Палітыкаў», «Задзіночаньне беларускіх студэнтаў» і інш., распачала кампанію, прымеркаваную да 8 сакавіка. Сярод моладзі распаўсюджваецца зварот з прапановай павіншаваць супругу прэзыдэнта Галіну Радзівонаўну Лукашэнка са сьвятам 8 сакавіка. «Хутка выбары, і мы пастараемся зрабіць ёй найлепшы падарунак — вярнуць мужа дахаты», -гаворыцца ў ім. Самыя цікавыя віншаваньні будуць зьмешчаныя ў сродках масавай інфармацыі.

«ЧАРОЎНЫ СЬВЕТ ГАЛЯГРАМАЎ» У ПОЛАЦКУ

У выставачнай залі Полацкага музэю беларускага кнігадрукаваньня адкрылася выстава «Чароўны сьвет галяграмаў». Калекцыя галяграмаў цягам некалькіх гадоў зьбіралася Музэем натуральнай гісторыі. У залі можна ня толькі палюбавацца зрокавымі эфэктамі, але і набыць галяграму-сувэнір. Ладзіла выставу кампанія «Выставачныя формы», якая ёсьць падразьдзяленьнем музэю натуральнай гісторыі. Летась «Выставачныя формы» правялі выставу «Шкляныя скарбы», якая аб'яднала ўнікальныя прадметы са шкла, што захоўваюцца ў розных музэях краіны. Вялікім посьпехам карыстаецца выстава «Гісторыя піратаў».

BARC-ID List

Шаноўнае спадарства! Да пачатку сакавіка **Беларускі Відэаклюб** выпусьціў новыя відэакасэты на беларускай мове — «**Пан Тадэвуш**» ды «**Матрыца**». Кожная касэта каштуе 2500 руб. Разам зь перасылкай па Беларусі — 2800 руб. за кожную касэту. Каб замовіць гэтыя касэты, трэба перавесьці грошы праз пошту на адрас: *220005, Менск, а/с 162*, Станішэўскаму Віталю Валянцінавічу. Не забудзьцеся пазначыць Вашае імя па бацьку ды індэкс.

Увага! Сярод пакупнікоў кожных ***100*** касэтаў будзе разыграны ***прыз*** — касэта зь фільмам ***«Глядыятар»*** ад Беларускага Відэаклюбу!

Матрыца (The Matrix). 2:16. Фантастычны баявік. Warner Bros. (1999) Рэжысэры — браты Вачоўскі. У ролях: Кіэну Рыўз, Лорэнс Фішбэрн, Кэры-Эн Мос, Г'юга Ўівінг, Глорыя Фостэр, Джо Панталіяна. Сцэнар — браты Вачоўскі.

Што такое Матрыца?

Гэта віртуальная рэчаіснасьць. Азірніся навокал. Усё, што ты бачыш, існуе толькі ў тваім уяўленьні. Нават гэты аркуш. Ты жывеш у сьвеце сноў, жывеш у Матрыцы. Яна валодае табою. Матрыца — гэта сыстэма, якая трымае ўсіх пад кантролем. І толькі Абраны можа збавіць ад яе ды прынесьці Волю.

Пан Тадэвуш (Pan Tadeusz). 2:30. Гісторыя, экранізацыя паэмы Адама Міцкевіча. Heritage Films. (1999). Рэжысэр — Анджэй Вайда. У ролях: Багуслаў Лінда, Даніэль Альбрыхскі, Гражына Шапалоўска, Анджэй Савэрын, Марэк Кондрат, Кшыштаф Кальбэргер, Міхал Жаброўскі, Аліцыя Бахледа-Цурусь.

Дзея адбываецца на пачатку XIX стагодзьдзя ў Літве, як раней называлася Беларусь. Край знаходзіцца пад расейскім панаваньнем, але да берагоў Нёмна набліжаюцца войскі Напалеона, і яны нясуць надзею на вызваленьне. К прыходу Напалеона рыхтуецца паўстаньне супраць Расеі. Абставіны вымагаюць еднасьці. Але ў маленькай вёсцы Сапліцова не сьціхаюць супярэчнасьці паміж графскім родам Гарэшкаў ды шляхецкім Сапліцаў. Паспрыяць іх прымірэньню могуць пачуцьці між іх маладымі нашчадкамі — Зосяй ды Тадэвушам.

Таксама магчыма замовіць касэту-зборнік двух беларускіх фільмаў з удзелам знакамітага гарадзенскага барда Віктара Шалкевіча: гэта кінастужкі «Сьлёзы блуднага сына» й «Салодкі яд каханьня». Прапануем вашай увазе невялічкія рэцэнзіі.

Слёзы блуднага сына. Публіцыстычны фільм пра лёс беларусаў. Беларусь. Рэжысёр — Аслюк. У галоўнай ролі — Віктар Шалкевіч. Фільм прасякнуты развагамі пра лёс беларусаў, іх заўсёдныя ахвяры, пра іх «памяркоўнасць» і адсутнасць героя. Фільм пакідае моцнае ўражанне...

Салодкі яд кахання. Гістарычна-публіцыстычны фільм. Беларусь. Рэжысёр — Дашук. У галоўнай ролі -Віктар Шалкевіч. Фільм пра каханне караля Жыгімонта да Барбары Радзівіл. У фільме адлюстроўваюцца інтрыгі, якія акружалі вялікіх гэтага свету, пра іх далёка не лёгкі лёс.

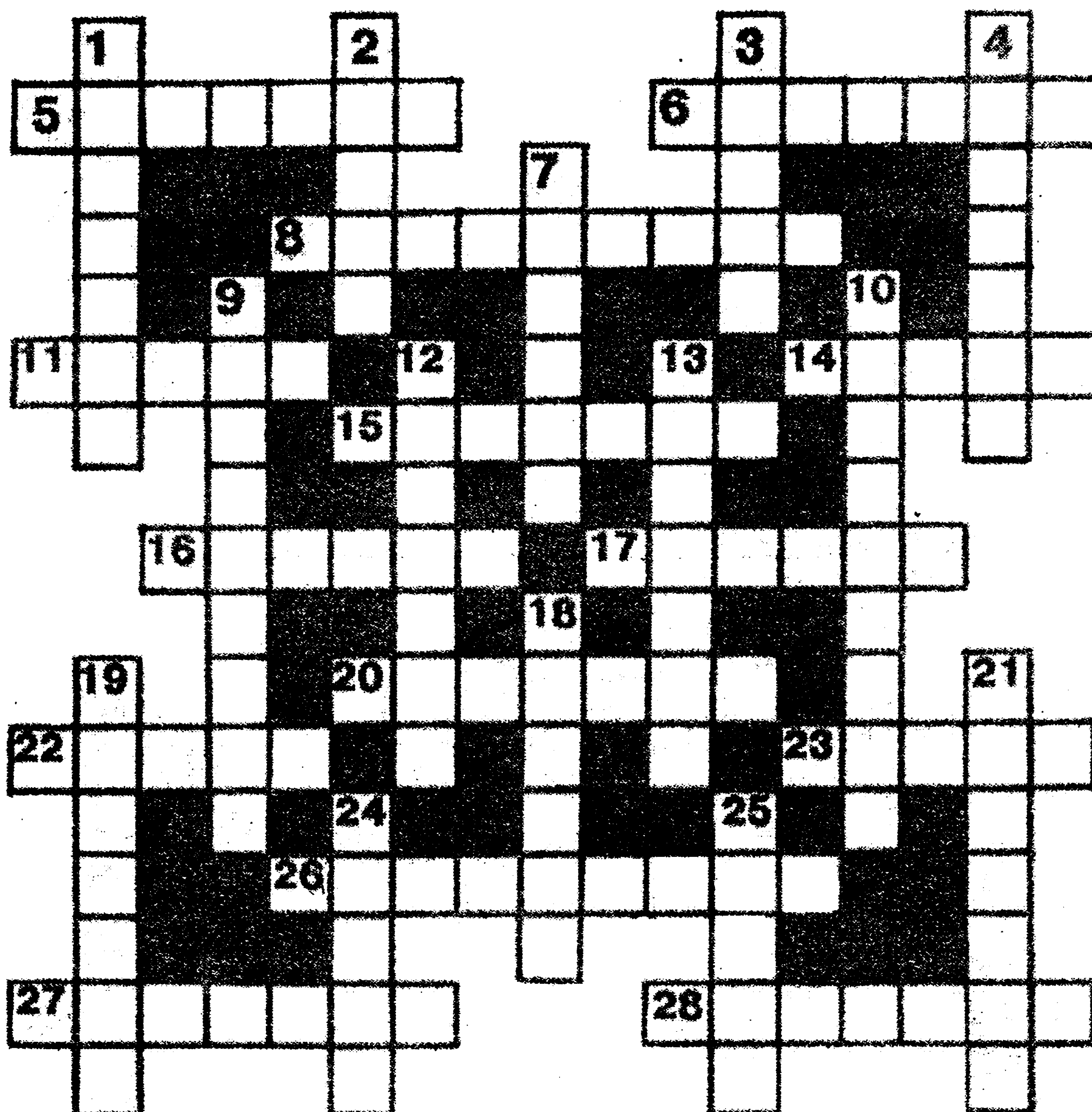
Нашыя каардынаты: 220005, Менск,
а/с 162, Станішэўскі Віталь;
тэл. (017) 2134352, 2407801.
E-mail: belvidea@hotmail.com
http://belvidea.cjb.net

Крыжаванка

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ:
5. Палавіна графа. 6. Транспартны сродак іншапланецянаў. 8. Той, хто дапяў да выпускных экзаменаў. 11. Б'юць не ў яго, а ў вока. 14. «... неўміручасці» — п'еса К. Крапівы. 15. Узнагароджаны ордэнам і той, хто танцуе з дамай. 16. Кірсан Ілюмжынаў па пятай графе. 17. 100 сотак. 20. Брусельская, савойская, кальрабі. 22. Рыба ў цяльняшцы. 23. Горад на рацэ Няміга. 26. Спартсмен, які робіць кар'еру нагамі і, зрэдку, галавой. 27. Круты стралок. 28. Маці парадку.

ПА ВЕРТЫКАЛІ:
1. Танклявая сястра кнігі. 2. Думаў, думаў і ў суп трапіў. 3. Амаль экзамен, толькі без адзнакі. 4. Палажэнне, якое прымаецца на веру без доказаў. 7. Казачны герой атлетычнага складу. 9. Жылец кватэры без статуса гаспадара. 10. Расійскі часопіс і жыхар ракі Ніл. 12. Літаратурны герой з сабачым сэрцам. 13. Частка студэнцкага года. 18. Кіроўца кабылы. 19. Сын купца Лукі, самы знакаміты беларус. 21. Краіна футбалістаў і тарэадораў. 24. Частка тэатра, дзе ў антрактах узнікаюць чэргі. 25. Хросная маці падасінавіка.

Склаў Валянцін ЖВАЛЕЎСКІ, «Вожык»

Глупости на БТ:

«Была такая тенденция: девушек славянской национальности старались выдавать замуж за людей противоположной национальности». Н. Чайка, БТ, «Собеседник», 27.11.2000).

«Мудрость беларусского народа имеет свои пределы». В. Акулов, БТ, «Разговор по существу», 21.11.2000.

КОНКУРС «ПАДТРЫМКА АДУКАЦЫЙНЫХ ІНІЦЫЯТЫВАЎ БЕЛАРУСІ»

Усходнеэўрапейскі дэмакратычны цэнтар IDEE абвяшчае конкурс малых грантаў «Падтрымка адукацыйных ініцыятываў Беларусі». Заяўкі на ўдзел у ім прымаюцца ад прыватных асобаў (настаўнікаў, выхавальнікаў і іншых асобаў, якія займаюцца адукацыйнай дзейнасцю), зарэгістраваных і незарэгістраваных аб'яднаньяў. У конкурсе могуць удзельнічаць праекты, зьвязаныя з адукацыяй дзяцей і моладзі, скіраваныя на захаваньне нацыянальнай культурнай, гістарычнай і прыроднай спадчыны (краязнаўства, экалёгія, лякальная гісторыя, турызм, мастацтва і г.д.); развіццё ў дзяцей і моладзі здольнасьці жыцьця і працы ў групе; інтэграцыю дзейнасьці на карысьць дзяцей і моладзі ў лякальным асяродзьдзі; распаўсюджаньне дэмакратычнай культуры і каштоўнасьцяў сярод школьнай моладзі, развіццё кіраўнічых здольнасьцяў у маладых лідараў; арганізацыю актыўнага ўдзелу вучняў, бацькоў і настаўнікаў у працэсе прыняцьця рашэньняў і вырашэньня праблемаў у іх школьнай супольнасьці; факультатыўнае развіццё зацікаўленасьцяў дзяцей і моладзі (гісторыя, спорт, сацыялёгія, прыкладное мастацтва і г.д.).

Заяўкі прымаюцца ў два этапы — да 15 чэрвеня і да 17 верасьня. Дадатковую інфармацыю, а таксама кансультацыі па напісаньні заяўкі вы можаце атрымаць у ВСМ «Верас».

Ад рэдакцыі

Вітаем шаноўных чытачоў на старонках чарговага, адзінаццатага нумара нашага бюлетэня. Як вы, пэўна, ужо прыкмецілі, ён мае 12 старонак — на чатыры старонкі болей, чым звычайна. Гэта тлумачыцца надыходам вельмі важнай палітычнай падзеі — прэзыдэнцкіх выбараў. Разам з гэтым нарастае напружаньне ў грамадзтве, узвышаецца колькасьць інфармацыі, якую мы і імкнемся данесьці да свайго чытача.

Аднак, на жаль, як бачна, зь лістапада 2000 года бюлетэнь «Верас» пачаў выходзіць нерэгулярна. Гэтак сталася з-за таго, што скончыліся рэсурсы Віцебскай суполкі моладзі «Верас», разьлічаныя на выданьне бюлетэня. Таму зараз мы выходзім час ад часу — пры наяўнасьці папервы.

Праўда, у хуткім часе кіраўніцтва ВСМ «Верас» абяцае нарэшце выдаткаваць рэдакцыі бюлетэня расходныя матэрыялы ў колькасьці, дастатковай для бесперапыннага выхаду нашага выданьня на працягу як мінімум года.

Рэдакцыя ж, са свайго боку, абяцае да таго часу рэарганізаваць сваю працу, знайсьці ўласных аўтараў і карэспандэнтаў.

Заставайцеся з намі!

Рэдакцыя

Бюлетэнь **"ВЕРАС"**
Галоўны рэдактар: Яраслаў Манцэвіч
Паштовыя адрасы: gazeta@veras.net; Віцебск, 210032, а/с 29-А
Заснавальнік: Віцебская суполка моладзі "Верас" (veras@vitebsk.org, veras.vitebsk.org).
Выдавец: Віцебскі цэнтар моладзевых ініцыятываў "Контур". *Друк:* ВА Фонда імя Л. Сапегі
Наклад 299. На правах рукапісу. Дзеля ўнутранага карыстаньня. **Распаўсюджваецца бясплатна.**